

Sara té 19 anys, viu en un municipi de la Plana Baixa i és estudiant universitària. A finals d'aquest curs va decidir enviar currículums per tal de trobar alguna feina d'estiu amb què contribuir a l'economia familiar. Com que la seua família estiuja de fa temps a Orpesa, va enviar-ne també a Marina d'Or, no fóra que el seu perfil encaixara amb algun dels molts llocs de treball que aquest complex d'hotels i apartaments genera durant la temporada alta. Bingo! Al cap de pocs dies d'haver diposita el currículum, li van telefonar per fer una entrevista. Les seues característiques –jove, amb bona presència i animosa– la feien perfecta per a realitzar les tasques d'animadora. Treballaria, segons li van explicar en el departament de recursos humans, 40 hores setmanals i cobraria 873 euros al mes. Sense dubtar-ho, Sara va signar el contracte que la comprometia per als mesos de juliol i agost. Tot i que no era cap fortuna, amb els diners que guanyara del primer treball de la seua vida podria pagar-se la matrícula i els estudis per traure's el nivell B1 d'anglès i donar-se algun caprici.

Durant la primera setmana, els horaris que tenia es van respectar, però a partir de la segona va veure com les seues jornades laborals es perllongaven més enllà de les 12 hores. En un mateix dia, Sara encadenava tasques ben diverses: des de disfressar-se de princesa per a animar els *buffets* dels hotels a repartir publicitat pels carrers, passant per tenir cura dels infants a la piscina de l'hotel o participar, disfressada de mascota de Marina d'Or, en la cavalcada multicolor que cada nit es celebra en aquesta "ciutat de vacances". "Ella estava a disposició de la seua superior", relata la seua mare. La sorpresa va arribar el 5 d'agost, quan Sara va ingressar la seua primera nòmina: 295 euros per tres setmanes de treball. Sa mare la va començar a dirigir-se al departament de recursos humans, però allí ningú no li va voler donar una explicació del perquè de l'aprimament de la seua nòmina. A més, en el moment de signar el contracte Sara no se'n va dur una còpia i ells es negaren a facilitar-li-la, argumentant que no es tractava del contracte sinó d'un document intern.

Sara, animada pels seus pares, es va deixar la feina. "Juguen amb la innocèn-

Marina d'Or, drets de llautó

Il·luminació del carrer principal de Marina d'Or, per on transcorre la cavalcada nocturna.

La temporada alta d'estiu ha acabat, també a Orpesa i Marina d'Or, la publicitatíssima "ciutat de vacances". Però darrere de l'aparença de fantasia i fastuositat s'amaga una empresa que acumula una dubtosa reputació laboral. Empleats i ex-empleats relaten a EL TEMPS com es treballa en aquest megacomplex d'oci. Sous per sota d'allò acordat, jornades maratonianes, control a través de càmeres, un comitè d'empresa intervingut per la direcció, amonestacions aleatòries... formen part de les queixes contra Marina d'Or.

cia i la desprotecció de la gent. Abusen dels joves perquè saben que per 600 euros ningú no es posarà en advocats. Et

sents absolutament indefens perquè les seues malifetes queden totalment impuntes", es lamenta sa mare, qui no descar-

ta l'opció de denunciar el cas de la seua filla davant la inspecció de treball.

El de Sara no és, però, un cas extraordinari. Darrere els escarafalls publicitaris, les proclames de lleure etern i el somriure profilàctic d'Anne Igartiburu s'amaga una realitat d'abusos laborals i de pràctiques de dubtosa legalitat que passen desapercebuts per a la majoria dels visitants benintencionats dels seus apartaments i hotels. Jornades maratòniques, imposició *manu militari* de baixades de sou, amenaces, incompliments de les condicions de contracte, modificacions en les tasques a desenvolupar... són pràctiques habituals en una empresa on els principals sindicats no tenen accés i impera una mena de llei del silenci en què es barregen conveniència i temor de les represàlies. El grup Marina d'Or "és la companyia de Castelló que té un pitjor comportament amb els treballadors", assegura Julio César García Bomboi, que és secretari d'acció sindi-

cal del sindicat Intercomarcal. Marina d'Or, és cert, ofereix vacances familiars a baix cost però ho fa, segons denuncia aquest sindicat, a costa de conculcar els drets dels treballadors

Ciutat sense llei. EL TEMPS ha recopilat el testimoni d'almenys vuit treballadors i ex-treballadors que corroboren, amb la seua experiència, l'opinió de García Bomboi. Tots ells –excepte una persona– han accedit a parlar amb EL TEMPS sota la promesa de l'anonimat. Els qui encara hi treballen saben que una paraula negativa sobre l'empresa comporta l'acomiadament automàtic. Els qui s'hi han guanyat els quartos en el passat o bé estan immersos en procediments judicials encara no resolts o bé tenen por de les represàlies de Jesús Ger, l'home que en poc més d'una dècada ha bastit aquest imperi i que guarda molt bones connexions amb el totpoderós Carlos Fabra.

L'hermetisme que hi impera està íntimament relacionat amb l'obsessió que Marina d'Or sempre ha mostrat per mantenir intacta la seua reputació. Els milers d'euros amb què ha irrigat els departaments de publicitat dels principals mitjans de comunicació de Castelló durant l'última dècada han contribuït a silenciar els problemes de l'empresa i a polir la imatge d'un complex on, al contrari del que es projecta en tanques i falques publicitàries, no tot el que lluu és or. Qualsevol que visite l'indret s'adonarà que, a Marina d'Or, hi ha molt de cartó pedra i d'artifici. I n'hi ha, pel que respecta a l'escenografia, però també pel que fa als drets laborals.

Núria Gallardo és una de les poques persones que s'ha atrevit a donar la cara públicament per denunciar tots aquests abusos. Mare de tres fills, va entrar a treballar a Marina d'Or el juny de l'any passat com a dependenta d'una botiga que hi ha al costat de l'autoproclamat "balneari més gran d'Europa". Abans d'incorporar-se al seu nou lloc, va signar amb el departament de recursos humans un contracte que estipulava un sou de 950 euros més una comissió del 3% per les vendes. Tot just començar a treballar allí, li van telefonar per avisar-la de que anara a signar el contracte. Estranyada –al capdavant, ella havia signat ja un contracte–, hi acudí i es va trobar amb la sorpresa que la volien obligar a signar un

altre contracte on havien desaparegut les comissions i el sou es reduïa fins als 806 euros. "M'hi vaig negar i, al cap de 12 dies d'haver començat a treballar, vaig demanar la baixa voluntària. Em vaig sentir enganyada", explica aquesta orpessina d'adopció nascuda a l'Hospitalet de Llobregat. Gallardo no va recórrer a la justícia, però en lloc d'això va obrir una pàgina al Facebook on recopilava queixes de treballadors i clients. La pàgina es diu "La realidad de Marina d'Or" i allí es poden trobar tota mena d'abusos laborals i de queixes de clients. A la companyia no li ha agradat l'atreviment d'aquesta ex-treballadora díscola i li ha interposat una demanda per danys i perjudicis.

Una brillantor que encega. És disabte a la nit de la primera setmana d'agost i al carrer de l'Antina no cap ni una ànima. Com cada nit d'estiu, per aquesta via on hi ha els hotels del complex, transita el principal atractiu de "la Nueva Marina d'Or", que es com s'ha promocionat enguany aquesta macroubanització. Es tracta d'una cavalcada de carrosses amb proliferació de llumenetes que generen l'èxtasi entre el públic, majoritàriament format per famílies de classe mitjana baixa. "¡Guapo, guapo!", crida una dona d'edat avançada al pas d'un dels prínceps que somriu mentre saluda a tort i a dret. "¡Qué bonito, pero qué bonito!", exclama una altra embadalida quan per davant seu passa la Perla d'Or, un galeó pirata des d'on saluden algunes de les mascotes de Marina d'Or.

En aquest succedani de baix cost de Walt Disney la paraula *coentor* pren tot el seu sentit. Tanmateix, els ideòlegs de Marina d'Or l'han ben encertada. L'invent de la cavalcada, amb el seu excés de wats i galindaines *kitsch*, han servit per a complementar i donar vida a un complex que, després de deu anys de vida –el temps que Jesús Ger va tardar a alçar 7.500 apartaments, a més de cinc hotels– reclamava algun atractiu nou. Encara, al final de la cavalcada, passa la carrossa reial, on tots els xiquets i adults que vulguen poden enfilem-se pel preu mòdic de sis euros. Un tot terreny Patrol conduït per un treballador de seguretat tira de la carrossa. Dels seus altaveus ixen algunes tonades que, amb melodia edulcorada, diuen "trabajamos para hacerte feliz" o "dedicamos nuestras vidas para darte lo mejor".

Irònicament, els versets semblen escrits per a descriure la situació que ací viuen molts treballadors. Perquè, efectivament, durant els mesos de temporada alta molts empleats consagren totes les hores hàbils de la seua existència a complaure les necessitats de Marina d'Or. La prolongació de les jornades de treball més enllà del que està estipulat en el contracte, un mal molt arrelat en el món de l'hoteleria, forma part del *modus operandi* habitual d'aquesta macroempresa. Josep (nom fictici) ho sap bé. Pare de dos fills i autònom en atur, va entrar a treballar com a cambrer d'un dels hotels el 10 d'agost amb un contracte indefinit que estipulava una jornada laboral de 10 hores i un dia i mig de descans per cada setmana treballada, a canvi d'un sou de 812 euros bruts. La jornada laboral, però, s'allarga sempre dues hores més i per cada setmana treballada només ha tingut un dia lliure. "Ací m'exploten com mai abans m'havien explotat. Hi ha sobrecàrrega de feina, la qual cosa repercuteix en la qualitat del servei, i a més ens obliguen a realitzar tasques impròpies de cambrers", explica Josep, qui als seus 49 anys ja havia tingut experiència en el món de l'hoteleria. "Jo aguantaré una setmana més i marxaré perquè el ritme és infernal. Hi ha molta gent que al dia o als dos dies d'entrar se'n va perquè no ho poden suportar. A força d'esclavitzar-nos, jo també sabria fer-me ric", relata aquest veí de Castelló.

Entre la docilitat i l'esclavisme.

"El que fa Marina d'Or és aprofitar-se de la situació de crisi. La gent està disposada a treballar per quatre xavos i que l'exploten i ells en trauen profit. Saben que si un treballador se'n va, l'endemà en tindran 10 més tocant-los a la porta i així van passant la temporada", expliquen des de Comissions Obreres de Castelló, un sindicat que, tot i no tenir presència sindical a l'empresa, fa temps que vigila les possibles irregularitats que s'hi cometien. Comissions, de fet, està estudiant la possibilitat d'enviar als tribunals el conveni col·lectiu de l'empresa que va entrar en vigor aquest juny. Fins aleshores, Marina d'Or, la principal empresa hotelera de les comarques de Castelló, s'havia regit pel conveni d'àmbit provincial, si bé EL TEMPS ha pogut saber per boca de diversos ex-tre-

Una il·lusió en guaret

La Marina d'Or que avui llepa la pràctica totalitat de la façana costera d'Orpesa és una minúcia si la comparem amb un projecte molt més ambiciós que, de fa anys, Jesús Ger – propietari de tot plegat – porta al cap. Es tracta de Marina d'Or Golf, una iniciativa urbanística que, amb 18 milions de metres quadrats d'extensió, havia d'esdevenir "la més gran ciutat de vacances i oci d'Europa", segons el vídeo promocional que, encara a hores d'ara, es pot trobar a Internet. Aquesta macroubanització –de fet, la més gran desenvolupada mai al País Valencià– havia d'erigir-se a Cabanes, municipi limítrof amb Orpesa, i allí hi havia projectada la construcció de 40.000 habitatges i 7.500 places hoteleres. Sobre una superfície equivalent a 300 estadis com el Camp Nou s'havia d'alçar un hotel amb habitacions envoltades per un aquari, camps de golf, una pista d'esquí artificial amb vistes a la mar, un restaurant ambientat en la presó d'Alcatraz, un balneari amb capacitat per a 7.000 persones, una reproducció a escala de la Torre Eiffel i de l'Arc del Triomf, i un llarg etcètera d'arquitectures de cartó pedra. Un "model de concepció

urbanística summament innovador", segons els seus promotors, on tot seria "tematitzat amb gust exquisit". L'atractiu de la proposta s'adobava amb la promesa de 6.000 milions d'inversió i la creació de 6.000 llocs de treball. Dins el projecte urbanístic també s'havia de desenvolupar el Mundo Ilusión, un parc temàtic dedicat a "la màgia i el circ" ideat a final de la dècada dels noranta per l'ex-president de la diputació de Castelló, Carlos Fabra.

Aquesta mena de "Las Vegas de la Plana" (no debades, Jesús Ger va oferir a Sheldon Adelson d'ubicar-hi Eurovegas quan aquest encara es debatia entre Madrid o Barcelona), però, no ha deixat de patir revessos des que l'any 2005 es presentà en societat amb el padrinatge de Sofia Loren, Ana Obregón i Anne Igartiburu. Retards en els tràmits administratius, disquisicions dels ajuntaments afectats, objeccions al subministrament hídric que hi caldria... han convertit la tramitació de Marina d'Or-Golf en un tortuós periple. El passat maig, el Tribunal Superior de Justícia (TSJ) valencià hi posà la darrera pedra en el camí. L'alt tribunal valencià va sentenciar que el PAI –Pla d'Actuació

balladors que en molts casos l'empresa va infringir el que allí s'estipulava. "Segons el conveni, teníem dret a triar 15 dies de vacances, però això no es complia. Igualment, no es respectava el temps de descans entre torn i torn", diu una persona que hi va treballar durant 12 anys. El conveni que ara ha entrat en vigor, segons denuncia Comissions

"Han acomiadat companys meus per beure un refresc o seure una estona"

Obreres, consolida molts dels abusos que fins ara es cometien de manera més o menys informal. Entre més, el conveni contempla que "el valor de l'hora extraordinària serà igual al valor de l'hora ordinària de treball" i estableix la "polivalència funcional", és a dir, que l'empresa pot obligar un treballador a realitzar tasques que no corresponen al seu grup professional. "El que fa aquest conveni és posar negre sobre blanc allò que ja porten molts anys fent. És com atorgar-los carta blanca", es lamenten des de Comissions.

Tot això és possible, en bona mesura, perquè, segons denunciïn els treballadors i ex-treballadors amb qui ha conversat EL TEMPS, el comitè d'empresa està format per persones directament

RAFA GIL/ARXIU

Plana de Cabanes sobre la qual havia de desenvolupar-se el PAI Mundo Ilusión i Marina d'Or-Golf. Al fons, la part de Marina d'Or que ja hi ha construïda.

IMATGE EXTRETA DEL CATÀLEG DE MARINA D'OR

Integral- Mundo Ilusión (on s'havia d'ubicar Marina d'Or Golf) havia infringit els principis de publicitat i lliure concurrència que exigeix la llei, per la qual cosa n'anul·lava l'aprovació. En teoria, el dictamen del TSJ deixa en guaret els plans de Jesús Ger, si bé aquest ha reiterat la seua intenció de dur endavant, amb modificacions, el seu projecte de megaciutat d'oci i vacances.

El capficament de Ger sembla, però, més voluntarista que no realista. El grup Marina d'Or no és aliè a l'estancament del sector del totxo. Per aquestes contrades a ningú no se li escapa que en el complex de Marina d'Or

que ara hi té construït i on hi ha 7.500 apartaments, les vendes s'han alentit, quan no estancat. Habitatges que abans costaven 210.000 euros avui es vénen per 99.000. A la pàgina de Solvia –immobiliària del Banc Sabadell– hi ha a la venda un apartament de Marina d'Or per 89.900 euros que abans tenia un preu de 232.000 euros. I el mateix Banc Sabadell –que va heretar a través de l'adjudicació de la CAM bona cosa de pisos a la zona coneguda com Torre la Sal, ja al terme de Cabanes– ha posat a la venda 179 habitatges amb descomptes de fins al 70%.

Mentrestant, el perfil de grues i bastides que en el passat va dibuixar l'horit-

zó de la zona costanera nord d'Orpesa ha desaparegut. Ja no s'hi veu el tràfic de formigoneres i excavadores que, a principis de la primera dècada dels 2000, van convertir aquest municipi en el paradigma del fordisme del totxo. La intenció primera de Jesús Ger era crear un contínuum de ciment i rajolades d'Orpesa a Cabanes, fins a arribar al Parc Natural del Prat de Cabanes. La crisi, però, l'ha obligat a aturar-se. En aquesta tessitura, plantejar-se urbanitzar 18.800 milions de metres quadrats és fer volar coloms. A Jesús Ger, però, ningú no li llevarà la il·lusió d'erigir "la més gran ciutat de vacances i oci d'Europa".

vinculades als càrrecs directius i que no han estat triades –tal com estipula la llei– pels treballadors. Ni UGT ni CCOO ni cap altre sindicat identificable té presència en els òrgans de representació. "El comitè, el formen titelles a les ordres de l'amo. Plantejar-los una queixa a ells, més que una salvaguarda és un perill perquè t'arrisques a posar-te en el punt de mira i que et caiga una amonestació", explica una persona que hi va treballar fins al maig passat. Aquesta mateixa persona va presentar una denúncia davant el servei d'inspecció de treball de Castelló. "L'inspector vingué i es van negar a donar-li els fitxatges. Però a pesar d'això no va passar res", es lamenta aquesta persona, que encara batalla als tribunals pels 6.000 euros

que, segons defensa, li corresponen d'indemnització. No és l'únic cas. Segons ha sabut aquest setmanari, en l'actualitat el grup Marina d'Or té almenys cinc casos oberts amb ex-treballadors que s'han atrevit a plantar-los cara davant els tribunals. "Malauradament, la majoria opten per no denunciar-los perquè saben que disposen de bons serveis jurídics i perquè, en molts casos, per les quantitats reclamades i tenint en compte el cost del procés, no paga la pena", es lamenten des d'UGT.

Somriga, l'estan gravant. "La gent hauria de saber que Marina d'Or no és això que ens volen vendre per la tele", es lamenta Josep, el cambrer. Ell porta poc de temps en l'empresa

però els qui acumulen experiència relaten com les pressions als treballadors s'han incrementat des de l'any 2009, quan els efectes de la crisi es van fer del tot evidents. Si el daltabaix econòmic va afectar la companyia en el seu compte de resultats, als treballadors (EL TEMPS ha demanat a l'empresa quina és la massa laboral de la firma, però la xifra no ha estat facilitada, com tampoc una resposta a les crítiques dels treballadors) els va repercutir en forma de tensions laborals. Els qui han sobreviscut als successius expedients de regulació d'ocupació dibuixen un ambient de treball asfixiant, amb una cadena de manament molt jerarquitzada i on la menys insignificant de les badades

1. Cavalcada nocturna amb carrosses on participen les mascotes de Marina d'Or. **2.** Nuria Gallardo va treballar l'any 2012 en un comerç de Marina d'Or. **3.** Marxandatge de la companyia. **4.** Una de les moltes escultures de Ripollés que poblen aquest complex. **5.** Imatge panoràmica amb la platja que, originàriament, era de pedra i ara requereix constants regeneracions amb sorra.

reporta una amonestació, quan no el comiat directe. “Beure’s un refresc o asseure’s una estona ha sigut prou excusa per a fer fora companys meus”, relata Josep. Les amonestacions han sigut un recurs ben habitual per a intimidar els treballadors, que durant els últims anys han hagut de suportar baixades de sous de fins al 10% i augments de les hores laborals. Aquest setmanari ha tingut accés a un correu intern enviat pel mateix Jesús Ger el novembre de 2011 on, expressament, “es recorda a tots els comandaments l’obligació de fer cartes d’amonestació quan es detecte que s’ha fet alguna

cosa incorrecta”, a risc que, altrament, siga el mateix comandament qui assumisca les conseqüències derivades de l’error. El correu porta per assumpte “Obligació de fer cartes d’amonestació”. En un altre correu intern datat l’octubre de 2012 es comunica a tots els treballadors que l’empresa es reserva el dret d’escorcollar els treballadors. “Qualsevol treballador que es detecte que ha passat pel control d’accessos sense haver estat escorcollat o haver mostrat les seues pertinences serà sancionat d’acord amb la normativa vigent a l’efecte”, diu el correu signat per Ger. A tot això s’ha

de sumar un sistema de videovigilància de més d’un miler de càmeres dins les oficines i instal·lacions on hi ha els treballadors. “Aquesta espècie de Gran Germà era una manera d’acquinarnos, de recordar-nos que ens estaven vigilant”, diu una persona que ja és fora de l’empresa. I és que, potser sí, Marina d’Or és la “ciutat de vacances” per excel·lència. Però aquest esguerro d’urbs, com totes les ciutats del món, també té clavegueres, per bé que Jesús Ger ho vulga dissimular a colp de propaganda.

Violeta Tena